

मूल्यमापनाची साधने, गुण व प्रक्रिया.

४. शिक्षणक्रमाची संरचना/आकृतिबंध

या शिक्षणक्रमाचे (१) अनिवार्य अभ्यासक्रम, (२) श्रेयांकाधारित अभ्यासक्रम, (३) वैकल्पिक अभ्यासक्रम व (४) संशोधन कार्य असे चार भाग पडतात

क्र.	अभ्यासक्रमाचे नाव	संकेतांक
प्रथम सत्र (अनिवार्य विषय)		
१.	प्रगत शैक्षणिक तत्त्वज्ञान	EDU-551
२.	शिक्षणाचे प्रगत मानसशास्त्र	EDU-552
३.	शैक्षणिक संशोधनाचे अधिष्ठान	EDU-553
४.	अध्यापक शिक्षण	EDU-554
द्वितीय सत्र (अनिवार्य विषय)		
१.	प्रगत शैक्षणिक समाजशास्त्र	EDU-561
२.	अध्ययनकर्त्याचे मानसशास्त्र	EDU-562
३.	मूल्यमापन मूल्यनिर्धारण - नवीन दृष्टिकोन	EDU-563
४.	अध्यापनशास्त्र, प्रौढ अध्यापनशास्त्र आणि स्वयं निर्देशित अध्ययन	EDU-564
५. श्रेयांकाधारित श्रेणी प्रणाली अभ्यासक्रम (कोणताही एक)		
१.	सायबर सिक्युरिटी	GEN-121
२.	इंग्रजी	GEN-101
३.	फ्रेंच	GEN-103
४.	जर्मन	GEN-105
५.	ऑफिस टूल (इंग्रजी माध्यम)	GEN-122
६.	संवाद कौशल्ये (मराठी माध्यम)	MAR-549
७.	कम्युनिकेशन स्कील्स (इंग्रजी माध्यम)	GEN-204
८.	Communication Skills in English	GEN-259
तृतीय सत्र (अनिवार्य विषय)		
१.	सामग्री विश्लेषण आणि अहवाल लेखन	EDU-571
२.	शिक्षणातील माहिती संप्रेषण तंत्रविज्ञान	EDU-572
३. वैकल्पिक अभ्यासक्रम (कोणताही एक)		
	पर्यावरण शिक्षण	EDU-573
किंवा		
	मानवी हक्क	EDU-574
४. वैकल्पिक अभ्यासक्रम (कोणताही एक)		
	समावेशित शिक्षण	EDU-575
किंवा		
	जीवन कौशल्ये	EDU-576
चतुर्थ सत्र (अनिवार्य विषय)		
१.	शैक्षणिक व्यवस्थापन, प्रशासन व नेतृत्व	EDU-581
२.	मुक्त व दूरस्थ अध्ययन	EDU-582

३. वैकल्पिक अभ्यासक्रम (कोणताही एक)

विज्ञान शिक्षण	EDU-583
किंवा	
भाषा शिक्षण	EDU-584
४. वैकल्पिक अभ्यासक्रम (कोणताही एक)	
शैक्षणिक नियोजन	EDU-585
किंवा	
शैक्षणिक मार्गदर्शन आणि समुपदेशन	EDU-586
५. श्रेयांकाधारित श्रेणी प्रणाली अभ्यासक्रम (कोणताही एक)	
मूल्यशिक्षण	GEN-203
योगशिक्षण	GEN-401

१४.१ श्रेयांकाधारित अध्ययन साहित्य

द्वितीय सत्र आणि चतुर्थ सत्रातील श्रेयांकाधारित अध्ययन साहित्य हे ह्या वर्षापासून छापले जाणार नाहीत. सर्व अध्ययन साहित्य हे विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर softcopyद्वारा e_Bookमध्ये देण्यात येणार आहे. त्यामुळे अध्ययनसाहित्यात श्रेयांकाधारित अध्ययन साहित्याची पुस्तके उपलब्ध होणार नाहीत.

Online e_Bookसाठी : विद्यापीठाच्या वेबसाईटवर जाऊन होमपेजवर e_Bookवर क्लिक केल्यावर पुस्तकांच्या Code क्रमांकानुसार अध्ययनसाहित्य पाहावे.

५. मूल्यमापन प्रक्रिया

(१) विद्यार्थ्यांचे मूल्यमापन दोन प्रकारे करण्यात येईल.

(अ) अंतर्गत (निरंतर) मूल्यमापन

(आ) अंतिम परीक्षा -

(१) लेखी परीक्षा, लघु शोधप्रबंध ✓

(२) मौखिक परीक्षा ✓

(३) क्षेत्रीय कार्य मूल्यमापन ✓

(अ) अंतर्गत मूल्यमापन

अंतर्गत मूल्यमापनात दीर्घ स्वाध्याय, लघु स्वाध्याय असतील. प्रत्येक विद्यार्थ्याला अनिवार्य अभ्यासक्रमावर आधारित प्रत्येकी एक याप्रमाणे सखोल अभ्यास करून एकूण १२ दीर्घ स्वाध्याय सादर करावे लागतील. 'शैक्षणिक संशोधनाचे अधिष्ठान' या अनिवार्य अभ्यासक्रमासाठीचा स्वाध्याय हा 'संशोधन आराखडा' सादरीकरण असेल. प्रत्येक दीर्घ स्वाध्याय २० गुणांचा असेल. दीर्घ स्वाध्यायाचे मूल्यमापन परिसंवाद कृतिसत्रात दोन संमंत्रकांकडून केले जाईल.

प्रत्येक विद्यार्थ्याला वैकल्पिक अभ्यासक्रमासाठी लघु स्वाध्याय पूर्ण करावयाचे आहे. प्रत्येक वैकल्पिक अभ्यासक्रमासाठी एकूण ४ प्रश्न सोडवायचे आहेत. लघुस्वाध्यायाचे मूल्यमापन हे त्या त्या विषयाचे संमंत्रक करतील व लेखनाविषयी प्रत्याभरण देतील. स्वाध्याय व लघु स्वाध्याय पूर्ण करणे अनिवार्य आहे. वैकल्पिक अभ्यासक्रमाचे प्रत्येकी एकूण गुण २० पैकी असतील.

श्रेयांक आधारित शिक्षण प्रणालीचे अभ्यासक्रमाचे मूल्यमापनात अंतर्गत मूल्यमापनामध्ये एक लघु स्वाध्याय असेल.

(आ) लेखी परीक्षा

लेखी परीक्षा ही सत्र पद्धतीने (सेमिस्टर) घेण्यात येईल. त्यामुळे वर्षातून २ वेळा म्हणजेच २ वर्षातून ४ वेळा दर सहा महिन्यांनी लेखी परीक्षा घेण्यात येईल.

लेखी परीक्षेसाठी ८० गुणांची परीक्षा असेल. प्रश्नपत्रिकेत एकूण ४ प्रश्नांपैकी प्रत्येक प्रश्नात ५ उपप्रश्न असतील. त्यापैकी कोणतेही ४ उपप्रश्न सोडवावे लागतील. याप्रमाणे एकूण ४ प्रश्नांचे एकूण २० उपप्रश्न त्यापैकी १६ प्रश्न विद्यार्थ्यांना अंतिम परीक्षेत सोडवावे लागतील.

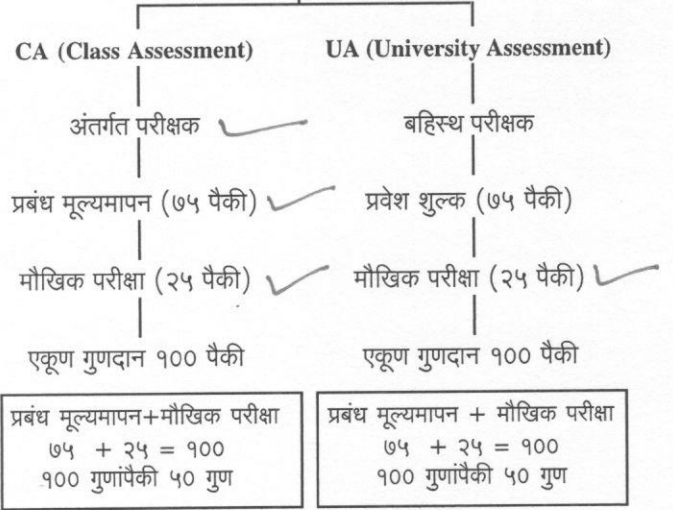
श्रेयांकाधारित श्रेणीप्रणाली अभ्यासक्रमाची (१) Communication Skills, (२) ऑफिस टूल ह्या विषयांची लेखी परीक्षा इंग्रजी माध्यमातून असेल. परीक्षा दरवर्षी नोव्हेंबर/ डिसेंबर आणि मे / जून या महिन्यांमध्ये होईल. परीक्षा अर्ज परीक्षेपूर्वी विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध होतील. त्याबाबतची सूचना विद्यापीठाच्या वेबसाईटवर असेल.

- (इ) एखाद्या विषयात अनुत्तीर्ण झाल्यास त्या विषयाच्या पुनर्परीक्षेसाठी किंवा संशोधन अहवाल अपूर्ण असल्यास Online Repeaterचा अर्ज भरावा व विद्यापीठाने वेळोवेळी निर्धारित केलेल्या शुल्काप्रमाणे शुल्क भरावे.
- (ई) Repeater विद्यार्थ्यांने ऑनलाईन परीक्षेचा अर्ज जर फक्त संशोधन प्रबंध अपूर्ण राहिला असेल तरीही भरणे आवश्यक आहे, अन्यथा निकाल लागणार नाही.
- (ई) विद्यापीठाच्या वेबसाईटवर परीक्षेविषयीची सर्व माहिती, सूचना, परीपत्रके ही 'Examination' ह्या वर जाऊन वेळोवेळी पाहाव्यात.

लघुशोधनिबंध परीक्षा :

- (१) अभ्यासकेंद्रावर लघुशोधनिबंध जमा करण्याची संधी वर्षातून दोनदा असते. (मार्च / ऑगस्ट) लघुशोधनिबंधाचे अहवालाचे मूल्यमापन व मौखिक परीक्षा अभ्यासकेंद्रावरच घेण्यात येते. ही परीक्षा वर्षातून दोनदा घेतली जाते.
- (२) अंतिम परीक्षेची गुण विभागणी खालीलप्रमाणे असते.
अंतिम परीक्षा एकूण ८० गुणांची असेल. सर्व अभ्यासक्रमांच्या प्रश्नपत्रिका मराठीत आणि इंग्रजीत राहतील. ह्या शिक्षणक्रमाचे माध्यम मराठी असल्याने ज्यांना उत्तरे अथवा लघुशोधप्रबंध इंग्रजीतून किंवा हिन्दीतून लिहावयाचे असतील त्यांना तशी पूर्वपरवानगी घ्यावी लागेल.
- (३) उत्तरपत्रिकांची तपासणी केंद्रीय पद्धतीने संबंधित अभ्यासक्रमांच्या तज्ज्ञ प्राध्यापकांच्या साहाय्याने केली जाईल.
- (४) लघु शोधप्रबंधाचे परीक्षण दोन परीक्षक करतील (एक बहिःस्थ परीक्षक व एक अंतर्गत परीक्षक). लेखी अहवाल मूल्यमापना-व्यतिरिक्त मौखिक परीक्षाही असेल.

लघुशोधनिबंध मूल्यमापन

(५) शिक्षणक्रमाचे मूल्यमापन

- (अ) सैद्धान्तिक अभ्यासक्रम : १६०० गुण
(८०% अंतिम परीक्षा + २०% अंतर्गत मूल्यमापन)
- (आ) लघु शोधप्रबंध, मूल्यमापन व मौखिक परीक्षा = १०० गुण
- (इ) अध्यापनविषयक क्षेत्रीय कार्य = १०० गुण
- (ई) श्रेयांकाधारित अभ्यासक्रम = २०० गुण

उत्तीर्णतेचे नियम

- (१) प्रत्येक अभ्यासक्रमाच्या अंतिम लेखी परीक्षा व स्वाध्याय यामध्ये प्रत्येकी किमान ४०% गुण मिळविणे अनिवार्य आहे.
- (२) लघु शोधप्रबंध उत्तीर्ण होण्यासाठी किमान ५०% गुण मिळविणे अनिवार्य आहे. तसेच मौखिक परीक्षेत ५०% गुण मिळविणे अनिवार्य आहे.
- (३) संपूर्ण शिक्षणक्रम यशस्वीरित्या पूर्ण करण्यासाठी किमान ५०% गुण मिळविणे अनिवार्य आहे.
- (४) श्रेयांकाधारित अभ्यासक्रमांसाठी मूल्यमापनात Grading (श्रेणी) दिली जाईल. परंतु एकत्रित निकालात ती धरली जाणार नाही.

परिशीलन समिती (Revaluation Committee) : सर्व एम.ए.

शिक्षणशास्त्र अभ्यासकेंद्रावर संशोधन अहवाल मूल्यमापन व मौखिक परीक्षा झाल्यानंतर सर्व अहवालांचे विद्यापीठात एकत्रितरित्या परिशीलन समितीकडून परिशीलन केले जाते. त्यानंतर विद्यार्थ्यांचा अंतिम निकाल जाहीर केला जाईल. परिशीलन समितीची बैठक ही वर्षातून दोनदाच आयोजित केली जाते.

मूल्यमापनाबाबतची सविस्तर माहिती तुम्हाला अभ्यासकेंद्रावर मिळेल.

अंतिम परीक्षेसाठी पात्रतेच्या अटी

- (१) शिक्षणक्रमाच्या सर्व संपर्कसत्रांना उपस्थित राहून सर्व प्रात्यक्षिक कार्ये- दीर्घ स्वाध्याय - लघु स्वाध्याय पूर्ण केल्याबद्दलचे अभ्यासकेंद्र-प्रमुखांचे प्रमाणपत्र विद्यार्थ्यांने घेतले पाहिजे.